

Co-funded by
the European Union

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ"

SOFT SKILLS У ВИЩІЙ ОСВІТІ: ЕКСПЕРТИЗА ЄС

*Науково-методичні тези
Міжнародної програми
підвищення кваліфікації для викладачів*

21 квітня – 31 травня

Том III

Острог
Видавництво Національного університету «Острозька академія»
2025

УДК 378.016+37.014.242:340(4-6ЄС)(063)

*Рекомендовано до друку вченою радою
Навчально-наукового інституту права ім. Малиновського
Національного університету «Острозька академія»
(протокол № 5 від 09 грудня 2025 р.)*

Відповідальна за випуск:

Лотиш Т. В., доктор філософії у галузі права.

Soft Skills у вищій освіті: експертиза ЄС: науково-методичні тези Міжнародної програми підвищення кваліфікації для викладачів (м. Острог, 21 квітня – 31 травня). Острог: Вид-во НаУОА, 2025. Том III. 136 с.

DOI 10.25264/05.12.2025.136

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Фінансується Європейським Союзом. Проте висловлені погляди та думки належать лише автору(ам) і не обов'язково відображають Європейський Союз або Виконавче агентство з питань освіти та культури. Ні Європейський Союз, ні орган, що надає гранти, не можуть нести відповідальність за них.

УДК 378.016+37.014.242:340(4-6ЄС)(063)

Збірник тез науково-методичних доповідей “Soft skills in higher education: the EU experience” сформовано за підсумками Програми підвищення кваліфікації «Soft Skills у вищій освіті: експертиза ЄС», що тривала з 21 квітня по 31 травня 2025 року у межах грантового освітнього проєкту Hub of the EU solutions, що діє на базі Національного університету “Острозька академія” та співфінансується Європейським Союзом (101127578 – HEUS – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH).

Тези науково-методичних доповідей учасників відображають результати серії тренінгів, побудованих на кращих практиках Європейського Союзу та адаптованих до актуальних потреб викладачів, дослідників і управлінців у сфері вищої освіти. Матеріали репрезентують міждисциплінарний підхід до формування та розвитку soft skills, зокрема критичного мислення, комунікації, лідерства, етичної відповідальності, міжкультурної взаємодії та академічної доброчесності.

Збірник тез спрямований на зміцнення міжінституційної співпраці в контексті європейської інтеграції української вищої освіти. Видання буде корисним для науково-педагогічних працівників, управлінців закладів вищої освіти, аспірантів і дослідників, зацікавлених у впровадженні європейських стандартів розвитку soft skills у навчанні та управлінні.

The collection of abstracts of scientific and methodological reports ‘Soft skills in higher education: the EU experience’ was compiled based on the results of the professional development programme ‘Soft Skills in Higher Education: EU Expertise’, which ran from 21 April to 31 May 2025 as part of the Hub of the EU Solutions grant-funded educational project, which operates on the basis of the National University of Ostroh Academy and is co-financed by the European Union (101127578 – HEUS – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH).

The abstracts of the participants’ scientific and methodological reports reflect the results of a series of training sessions based on the best practices of the European Union and adapted to the current needs of teachers, researchers and administrators in the field of higher education. The materials represent an interdisciplinary approach to the formation and development of soft skills, in particular critical thinking, communication, leadership, ethical responsibility, intercultural interaction and academic integrity.

The collection of abstracts aims to strengthen inter-institutional cooperation in the context of European integration of Ukrainian higher education. The publication will be useful for scientific and pedagogical workers, managers of higher education institutions, postgraduate students and researchers interested in the implementation of European standards for the development of soft skills in teaching and management.

ЗМІСТ

Сокол Т. Г., Шука Г. П. МЕТОД ПРОЄКТІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТУРИЗМУ	7
Соколюк С. Ю. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У СФЕРІ ТОРГІВЛІ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА: КРАЩІ ПРАКТИКИ ЄС	10
Сологуб Ю. І. ГЕОІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ЯК ІНСТРУМЕНТАЛЬНА КОМПОНЕНТА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ	13
Сосой Г. С. СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ В УНІВЕРСИТЕТАХ ЄВРОПИ	15
Спіщина А. Є. «SOFT SKILLS» В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	19
Столяренко О. Б. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	23
Стретович О. А. ОСВІТА В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ЗМІНА АКЦЕНТІВ?	26
Сукманюк В. М. МЕТАКОГНІТИВНА РЕФЛЕКСІЯ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МЕНЕДЖЕРА	29
Daria Surgun APPLICATION OF AI IN ORGANISATIONAL PSYCHOLOGY: CREATIVE COMPANY DEVELOPMENT	33
Тарасенко О. М. TESSYS В НЕЙРОХІРУРГІЧНОМУ ЛІКУВАННІ ПАЦІЄНТІВ З КИЛАМИ МІЖХРЕБЦЕВИХ ДИСКІВ	37
Куленко О. А. РОЗВИТОК SOFT SKILLS У СУЧАСНОЇ МОЛОДІ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МАЙБУТНЬОМУ	40
Тимко М. Ю. ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ: АНАЛІЗ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ У ВИЩІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ	45
Тимошенко Т. О. ВАЖЛИВІСТЬ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК, КРИТИЧНОГО ТА КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТУРИЗМ» ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОПОЗИЦІЙ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТУРИЗМУ	49
Тлущкевич Н. В. ЗАСТОСУВАННЯ М'ЯКИХ НАВЧОК ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ	52

Урбан О. А. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПОЗИТИВНОГО НІМЕЦЬКОГО ДОСВІДУ ВИКОРИСТАННЯ SOFT SKILLS В УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ	55
Устименко І. М. ЗАСТОСУВАННЯ РІЗНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ В ГАЛУЗІ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	57
Устрицька Н. І. ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ	59
Федюніна О. І. SOFT SKILLS ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ	61
Харчук Ю. Ю. СИНЕРГІЯ ОСВІТИ, БІЗНЕСУ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЗАДЛЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	64
Холявко О. І. СКЛАДОВІ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ПРОФЕСІЙНО-ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	70
Хомюк Н. Л. SOFT SKILLS У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УПРАВЛІНЦІВ В ЕПОХУ ЗМІН ТА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ	72
Христова Т. Є. ІНТЕГРАЦІЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І SOFT SKILLS У ВИЩІЙ ОСВІТІ: КРАЩІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ	75
Худолій Ю. С. SOFT SKILLS ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ЕКОНОМІЧНІЙ ОСВІТІ: ПОГЛЯД ЄС	79
Худолей В. Ю., Карпенко О. О. КОГНІТИВНА СТІЙКІСТЬ У КОНТЕКСТІ ПРОТИДІЇ ГІБРИДНИМ ЗАГРОЗАМ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	82
Цуруль О. А. ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ У ПРОЦЕСІ МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	85
Чагайда А. О. ВПЛИВ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ ВИПУСКНИКІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗРОСТАННЯ СТІЙКОСТІ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ	88
Чокова А. О. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАЦІЙНИХ НАВИЧОК У СТУДЕНТІВ ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ: ПРАКТИКИ ЄС	91
Чорноус С. М. SOFT SKILLS – З ТОЧКИ ЗОРУ ВИКЛАДАЧА В ЗВО ТА З ТОЧКИ ЗОРУ РОБОТОДАВЦЯ	93
Чухрай Л. О. ХОРТИЦЯ ЯК МУЗЕЙНО-ТУРИСТИЧНИЙ ПРОСТІР: ЗНАЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДЛЯ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS У ДОБУВАЧІВ	96

Шевнюк О. Л.	
ПЕРСПЕКТИВИ І ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ВИВЧЕННІ ІСТОРІЇ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	99
Шевчук З. С.	
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ І ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ ПРОЦЕСІ ЗВО	102
Шейкіна Н. В.	
МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ НАБУТТЯ SOFT SKILLS У ВИЩІЙ ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ОСВІТІ	105
Шеремет І. В., Василенко К. С.	
ОСВІТНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІТНЕСУ ТА ЗДОРОВ'ЯФОРМУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ ЦИФРОВОЇ ЕПОХИ	109
Шиян Н. І., Стрижак С. В.	
РОЗВИТОК НАВИЧОК КОМАНДНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ПРОЦЕСІ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХІМІЇ	111
Шрамко Р. Г.	
ПРОФЕСІЙНО-ЗОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ФОРМУВАННІ SOFT SKILLS ЗДОБУВАЧА ЗВО УКРАЇНИ	114
Шульга Л. В.	
РОЛЬ М'ЯКИХ НАВИЧОК У ПІДГОТОВЦІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ	116
Яневський В. О.	
SOFT SKILLS У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПЕДАГОГІВ-ХОРЕОГРАФІВ: ЦІННОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ОСВІТИ	119
Янко А. С.	
ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР МОДЕРНІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ	121
Япринець Т. С.	
«М'ЯКІ» НАВИЧКИ ЯК ФУНДАМЕНТ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ: ВИХОВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	124
Ясінь І. М.	
SOFT SKILLS У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВНИКА	127
Ясточкіна І. А.	
SOFT SKILLS ЯК ІНСТРУМЕНТ ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ: КОМУНІКАЦІЯ, ЕМПАТІЯ ТА САМООРГАНІЗАЦІЯ В ПЕРІОД ВІЙНИ	129
Соляник М. Г.	
ЗНАЧЕННЯ АКТИВНОГО СЛУХАННЯ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ	132
Карітон А. М.	
SOFT SKILLS AND HARD SKILLS IN FORMING THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE IT SPECIALISTS	134

SOFT SKILLS ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

Федюніна О. І.,

*викладач-стажист кафедри української філології та зарубіжної літератури
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького*

Сучасна система вищої освіти України перебуває в активному процесі трансформації, зумовленому не лише внутрішніми викликами, такими як реформа освітнього законодавства, цифровізація, зміни парадигми педагогічної підготовки, а й зовнішнім євроінтеграційним вектором розвитку, який передбачає гармонізацію української освіти зі стандартами Європейського Союзу. У цьому контексті все більшої ваги набувають не лише академічні результати, а й виховання громадян, здатних відповідально діяти у складному, динамічному світі, спираючись на спільні для європейського простору цінності [4, с. 90].

В умовах повномасштабної війни, що кардинально змінила гуманітарний ландшафт країни, а також під впливом глобалізаційних зрушень і цифрової революції, особливої актуальності набуває питання формування європейської ідентичності майбутніх фахівців. Зокрема, це стосується вчителів-філологів, які є не лише передавачами знань, а й формувачами світоглядних орієнтирів молодого покоління, посередниками між національною культурою та глобальними гуманістичними ідеалами. Саме вчитель української мови та літератури покликаний не лише розвивати мовно-комунікативну компетентність, а й плекати культуру діалогу, толерантність, цінність прав людини, готовність до міжкультурного взаєморозуміння – тобто ті якості, що складають сутність європейської ідентичності.

У цьому контексті важливим інструментом формування такої ідентичності постає розвиток *soft skills* – м'яких навичок, що дозволяють реалізовувати особистісний потенціал у межах ціннісно зорієнтованої освіти. Йдеться не лише про вміння співпрацювати чи ефективно комунікувати, а про цілісне світоглядне налаштування на етичну взаємодію, активну громадянську позицію, критичне переосмислення інформації, емпатію, саморефлексію. Розвиток цих навичок дає змогу готувати педагогів, які зможуть стати лідерами освітніх змін і провідниками європейських цінностей у повсякденній професійній діяльності.

Європейська ідентичність, згідно з базовими документами Європейського Союзу, передбачає усвідомлення спільних цінностей, таких як повага до людської гідності, свобода, демократія, рівність, верховенство права, повага до прав людини [3, с. 25]. Формування цієї ідентичності в українському освітньому середовищі можливе через інтеграцію *soft skills* як частини компетентнісного підходу до навчання.

До ключових soft skills, що сприяють формуванню європейської ідентичності, належать:

1. Критичне мислення, яке дозволяє аналізувати інформацію, розрізняти факти та маніпуляції, формувати аргументовану громадянську позицію.
2. Емпатія та емоційний інтелект, що є підґрунтям для розвитку толерантності, недискримінаційного ставлення, поваги до культурної різноманітності.
3. Командна взаємодія та комунікативна компетентність, необхідні для конструктивного діалогу, участі у суспільному житті та демократичних процесах.
4. Інфомедійна грамотність, що забезпечує орієнтацію в сучасному інформаційному просторі, протидію пропаганді та дезінформації.
5. Гнучкість і відкритість до змін, які відповідають ідеї навчання впродовж життя – одній із ключових європейських освітніх парадигм.

У процесі підготовки майбутніх учителів-філологів важливо акцентувати не лише на предметних знаннях, а й на формуванні світоглядної основи, зорієнтованої на гуманістичні принципи. Використання інтерактивних методів навчання, соціально-емоційного навчання (SEL), участь студентів у міжнародних проєктах і програмах академічної мобільності значно посилюють цей процес.

Формування soft skills у поєднанні з європейськими цінностями сприяє утвердженню нової освітньої культури, у центрі якої – особистість як громадянин демократичного суспільства, здатний до відповідального вибору та дії в ім'я спільного блага [6, с. 47].

Отже, soft skills відіграють ключову роль у формуванні європейської ідентичності в освітньому просторі України, адже саме завдяки м'яким навичкам відбувається не лише вдосконалення особистісних характеристик майбутнього вчителя, а й становлення його як носія демократичних цінностей, відкритого до міжкультурного діалогу та здатного до свідомого громадянського вибору. Розвинені soft skills – такі як критичне мислення, емоційна компетентність, комунікативна гнучкість, уміння працювати в команді, медіаграмотність і толерантність – забезпечують глибше та стійкіше засвоєння базових цінностей Європейського Союзу в професійній діяльності педагога.

У контексті підготовки майбутніх учителів української філології це особливо важливо, адже саме філолог виступає посередником між мовою як національним кодом і культурою як формою ідентичності. Через мовно-літературну освіту відбувається не лише трансляція знань, а й формування громадянської позиції, поваги до прав людини, розуміння ролі індивіда у збереженні миру, демократії та справедливості.

Інтеграція soft skills у підготовку педагогів української філології є необхідною умовою для гармонійного поєднання професійної компетентності з громадянською відповідальністю. Такий підхід дозволяє сформуванню фахівця нового покоління – вчителя-лідера, який здатен не лише ефективно навчати, а й надихати, підтримувати молодь у критичних умовах сьогодення, сприяти її особистісному зростанню та інтеграції у спільний європейський простір.

У період відновлення та реформування освітньої системи в поствоєнній Україні розвиток soft skills набуває особливої ваги. Адже йдеться не лише про підвищення якості освіти, а про закладання основ для сталого, демократичного, ціннісно орієнтованого суспільства. Саме тому інтеграція м'яких навичок у освітні програми,

навчальні курси, педагогічну практику та позааудиторну діяльність має стати стратегічним пріоритетом для українських закладів вищої освіти.

Література

1. IREX Україна. (2021). *Розвиток інфомедійної грамотності як компонента soft skills в освіті*. Київ. <https://learnmedia.org.ua> (Аналітичні матеріали програми «Вивчай і розрізняй».)
2. OECD. (2019). *Future of Education and Skills 2030: OECD Learning Compass*. Paris: OECD Publishing. <https://www.oecd.org/education/2030-project/> (Модель розвитку навичок XXI століття, у тому числі ціннісних та soft skills у глобальному контексті.)
3. 4. Базиль, Л. І. (2022). *Європейська ідентичність в умовах глобалізації: ціннісно-світоглядний вимір*. Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія, (1), 22–28. <https://doi.org/10.17721/2523-4064.2022.1.3>
5. Коваленко, Н. І. (2020). *Підготовка вчителя-словесника в контексті європейських цінностей: концептуальні підходи*. Педагогічна освіта: теорія і практика, (29), 89–95. <https://pedosvit.org.ua>
6. Ткачук, О. С. (2023). *Soft skills як чинник професійної підготовки сучасного вчителя-філолога*. Освітологічний дискурс, (2), 94–102. <https://od.kubg.edu.ua>
7. Шаповалова, О. В. (2021). *Soft skills у контексті нової української школи: виклики та перспективи*. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки, (76), 112–117. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.76.25>
8. Шуліка, Л. М. (2019). *Європейські цінності в освітньому просторі України: методологія формування у майбутніх педагогів*. Освіта та розвиток обдарованої особистості, (7), 45–49.

Наукове видання

SOFT SKILLS У ВИЩІЙ ОСВІТІ: ЕКСПЕРТИЗА ЄС

Науково-методичні тези

Міжнародної програми підвищення кваліфікації для викладачів

(м. Острозьк, 21 квітня – 31 травня)

Том III

Комп'ютерна верстка Наталії Крушинської

Формат: 100x70/16. Ум. друк. арк. 11,05.
Зам. № 37-25. Гарнітура «Cambria».

Оригінал-макет виготовлено у видавництві
Національного університету «Острозька академія»,
Україна, 35800, Рівненська обл., м. Острозьк, вул. Семінарська, 2.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи РВ № 1 від 8 серпня 2000 року.